

Na modrou, na bílou

Před pár dny se Ríša ráno probudil s pláčem. Po tvářích se mu koulely slzy, vzlykal, ne hystericky, ale opravdově, jako by mu zemřel nejmilejší kamarád nebo spíš jako by navždy vypnuli televizní vysílání.

Televizi Ríša miluje, nejvíce různé znělky a reklamy. V poslední době, kdy často po televizní obrazovce proplouvá Dušek a žere knihy, jsme zaznamenali, že Ríša dělá něco, co by jako autistické dítě neměl tak bravurně zvládat.

Jako už tolikrát jsme propojili s televizí kameru a promítali na televizi obraz toho, co Ríša právě dělá. Z televize se vlastně stalo jeho zrcadlo. Tahle hra Ríšu velmi baví, často si o ni říká svým zvláštním způsobem: „Pustíme Ríšu.“

My víme, že chce, abychom ho snímali kamerou a obraz pouštěli na televizi. On se pak před kamerou různě natrásá, prohlíží se v televizi, bere si různé věci do ruky a dívá se, jak s tím či oním předmětem vypadá. Případně se svléká do naha a prohlíží se ze všech stran.

A tu, v době, kdy často ve znělce na pořad *Knih mého srdce* proplouval Dušek, jsme při jednom natáčecím okamžiku uviděli Ríšu, jak sedí před televizí, v ruce drží knihu, zakusuje se do ní a říká: „*Knih mého srdce*,“ přesně jako Dušek.

Autistické děti mají mít potíže s nápodobou. Duška, který „žere“ knihy, ale Ríša kopíruje zcela přesně.

To je jen jedna z mála Ríšových televizních radostí, a jsem si proto jistá, že něco jako ukončení televizního vysílání by způsobilo přesně ten ranní pláč, který jsem viděla před pár dny, když jsem vstoupila do dětského pokoje.

„Co se stalo, Ríšo? Proč pláčeš?“ ptám se starostlivě.

„Na modrou, na bílou,“ vzlyká Ríša a polyká slzy.

„Řekni pěkně, co chceš,“ ujišťuju se ještě.

„Maminko,“ slabikuje pomalu Ríša a hledá další slovo, „já chci,“ zase pomlka „na modrou, na bílou, na skluzavku!“

Před pár dny jsme Ríšu vzali na placené dětské hřiště vybudované

ve staré hale s obrovskou opičí dráhou, kterou když prolezete a dostanete se tam úplně nahoru ke stropu haly, můžete za odměnu sjet tu největší skluzavku, kterou jste kdy sjížděli. Je to modrobílá skluzavka.

Od návštěvy tohoto zábavního parku nemluví Ríša celý den o ničem jiném. Stále opakuje: „Na modrou, na bílou, na skluzavku.“

Možná se mu k ránu o návštěvě hřiště zdálo a pak se polekal, když se vzbudil, že už je pryč.

Byl to velký zážitek pro všechny.

Tatínek sice zpočátku protestoval a na takový výlet se mu nechtělo, nakonec si ale zařádl nejvíc ze všech.

Kouzlo hřiště totiž spočívá v tom, že na všechny atrakce mohou i dospělí.

Přesněji skoro všichni dospělí. Já ne!

Hned při vstupu si nás paní u pokladny změřila přísným okem a řekla:

„Atrakce jsou i pro dospělé. Na trampolíny mohou s dětmi i rodiče, ale jen do 80 kg váhy. Takže tady pán asi ne,“ pak se otočila ke mně a pomalu dodala: „A vy...“

„...já taky ne,“ ukončila jsem to několikasekundové trapné ticho.

V tu chvíli jsem si uvědomila, že to s mou nadváhou začíná být vážné. Uznávám, že vážím víc než průměrný dospělý muž (což je asi těch 80 kilo). To ale neznamená, že nemám stejné touhy jako ostatní návštěvníci. Budu muset svůj laxní postoj k nadváze přehodnotit.

Jako by mi totiž ta první facka neměla stačit, pokusili jsme se nejdřív všichni čtyři projít opičí dráhu (která není váhově omezena). Zarazili jsme se asi už u čtvrté překážky, což byly čtyři polstrované válce. Tedy, nezarazili jsme se všichni. Skulinou mezi dvěma válci se dalo protáhnout na druhou stranu. Ta skulina byla tak akorát na jedno žádné břicho a už vůbec žádnou prdel. Takže se ukázalo, že na opičí dráhu mohou mé dvě štíhlé děti, můj štíhlý manžel, ale já tlustá matka můžu jít tak akorát do bufetu zaplácnout depresi zákuskem.

Od té chvíle jsem se bála o jakoukoliv atrakci jen opřít, natož abych na ní s dětmi dováděla. Případlo mi, že při mé smůle pode mnou ten obrovský růžový hrad praskne a všichni se půjdou podívat, kdopak tak magicky tlustý to zavinil.

Ríšu proplétal tatínek opičí dráhou a táhl ho nahoru ke skluzavce. Jindřiška jsem se pokoušela zaujmout různými atrakcemi, ale v podstatě marně.

Jindru baví obrovský prostor mezi atrakcemi. Pobíhá po koberci, spokojeně se natřásá a poskakuje, běhá tam a zase zpátky, a tam a zpátky a vydává hrdelní zvuky jako opičák: „Hu, hu, u, u.“

Ríkám mu tak někdy. Opičáku.

Opičák pojede na magnetickou rezonanci. Už se mu to blíží. Lékaři by chtěli zjistit, jestli obrázek mozku neukáže, proč se chová jako opičák. Proč se ve dvou letech neotáčí na zavolání, proč se bojí vzít do ruky lžici, proč neříká ani jedno slovo.

Ač jsou mu už dva roky, nechápe princip skluzavky. Protože nepozoruje ostatní děti, co dělají, nemůže to ani nijak rychle pochopit. Na skluzavku ho tedy většinou musíme vysadit a pak nechat sjet dolů.

Problém jsou ovšem moderní zasíťovaná dětská minihřiště, která jsou často například v nákupních centrech. Dítě musí totiž samo pochopit, kudy vylézt na skluzavku, kudy sjet dolů, kde je východ z balónků a kde jsou zase ty schůdky z velkých měkkých kostek zpátky na skluzavku.

Tuhle složitou dráhu Jindřišek nepochopil, takže vylezl na první velkou kostku, nalepil se jak moucha na síť a hrál si s jejími velkými oky.

„Pojď, ještě kousíček, vylez, tady se jede dolů,“ volá na něj nějaký mluvící chlapeček.

Jindra se na něj ani neotočí a dál prostrkuje prsty sítě.

„Chlapečku, polez sem, tady je skluzavka,“ snaží se ještě kluk.

Zase nic.

„Ukážu mu to ještě jednou,“ říkám si. Třeba to konečně pochopí a dostrkávám ho na skluzavku a pak dolů. Jindra ale neběží zpátky, aby mohl jet ještě jednou. Sedí u výjezdu ze skluzavky a roční se v balóncích.

„Zavolej na chlapečka, ať ti uhne,“ říká maminka svému mluvícímu synovi, který sedí nahoře na skluzavce a chystá se sjet dolů.

„Pozor, jedúú,“ volá chlapeček naléhavě, ale Jindra vůbec nereaguje.

„On je ještě maličkej, víš, on to nechápe,“ vysvětluje maminka svému synovi.

Jindru beru za tričko a táhnu ke kraji.

„No, nechápe,“ dodávám souhlasně a víc nechci vysvětlovat.

Vždycky jsem se v takových situacích vymlouvala na věk, ubírala jsem oběma svým synům několik měsíců, abych nemusela vysvětlovat, proč ještě nechodí, nemluví nebo pobíhají jak opičáci.

Pomalou mi ale tahle výmluva přestává stačit. Ještě to trochu funguje u Jindřiška, ale Ríša už má čtyři roky a vypadá spíš na šest.

A tak chtě nechtě, musím s pravdou ven. Dokonce jsem to už vysvětlovala i dětem ze sousedství. Hrály si totiž blízko našeho domu, Ríša je uslyšel a běžel za nimi. Házeli mu míč a měli radost, když ho na jeden z deseti pokusů chytl. Chodili s ním pomalu, aby jim svou klopýtavou chůzí stačil. Pak si kreslili křídami na zeď a taky psali a Ríša to začal číst.

„Jé on umí číst, týj jo,“ divily se ty desetileté holky, „ten je dobrej. Kolik mu je?“

„Jsou mu čtyři,“ odpovídám.

„Teprve. To čte brzo, že?“ diví se.

„Ríša je autista, moc ho baví písmenka, a tak brzo čte. Ale nerozumí tomu, co čte. A taky proto sám tak špatně mluví.“

„Ríšóóó, jééé, pojd' přečíst ještě tohle.“

„Výborně,“ volají a tleskají, jako bych je učila ho chválit a motivovat, aby spolupracoval.

Ta nejstarší, už náctiletá, si zálibně oba moje kluky prohlíží a říká: „To je prima mít takhle malé děti, že?“

„Jo?“ divím se, „Zdá se ti to prima?“ a v duchu si přemítám svou únavu.

„Jo, já bych chtěla takhle malý bráchy,“ zasní se, „je s nima legrace.“

Nedoufala jsem, že bych mohla Ríšu v příštích pěti letech pustit samotného ven jenom s dětmi. Bála jsem se, že ho děti nepřijmou, že jim bude na obtíž. Že jim nebude stačit.

Ríša ostatním dětem nestačí, ale stalo se něco, co jsem nečekala. Druhý den holky ze sousedství zazvonily u dveří a zcela samozřejmě se zeptaly (tak jako se to dělá u zdravých dětí): „Půjde Ríša ven?“

Má pravdu, holka jedna nohatá, je to prima mít takhle malé kluky. Je s nima legrace, s opičákama.